ΠΑΝΤΙΣΡΑ
αντικαπιταλιστικη • ενημερωση

Γράφει ο **Σταύρος Κωστόπουλος***

Ορισμένα δεδομένα που δύσκολα θα αμφισβητηθούν:

Είναι γεγονός ότι το δημόσιο και αναδιανεμητικό σύστημα κοινωνικής ασφάλισης στη χώρα μας ήταν μια από τις μεγαλύτερες κατακτήσεις της εργατικής τάξης τον περασμένο αιώνα.

Είναι επίσης προφανές ότι αυτό έγινε δυνατό λόγο κυρίως της εξάπλωσης της σοσιαλιστικής ιδεολογίας, καθώς η παγκόσμια εργατική τάξη αποκτούσε εμπιστοσύνη στον εαυτό της και στις ικανότητες να κάνει πράξη τα μαρξιστικά προστάγματα. Αυτό μαζί με τους αγώνες των εργαζομένων, την μεγάλη ανάπτυξη των παραγωγικών δυνάμεων, και την ανάγκη χτισίματος κοινωνικών συμμαχιών εκ μέρους της αστικής τάξης οδήγησε σε σοβαρές κατακτήσεις από τη πλευρά της εργασίας.

Ας θυμηθούμε ότι για πρώτη φορά το 1991 για τους Δημοσίους Υπάλληλους θεσπίστηκε κράτηση για την κύρια σύνταξή τους, ενώ μέχρι τότε η σύνταξη ήταν «τιμητική» για όλους και δεν απαιτούσε καθόλου εισφορές!

Από την άλλη μεριά ποτέ δεν υλοποιήθηκε η τριμερής χρηματοδότηση (ασφαλισμένοι, εργοδότες, κράτος) που επιβάλλεται από τη Διεθνή Σύμβαση Εργασίας 102 που το ελληνικό κράτος έχει επικυρώσει και εισαγάγει στην εσωτερική εργατική νομοθεσία με τον Ν. 3251/1955 (και συνεπώς, δεν επιτρέπεται η ανατροπή της με άλλο νόμο –βλ. άρθρο 28 παρ. 2 του Συντάγματος), που για τους Δημοσίους υπαλλήλους απαιτούσε από την Κυβέρνηση να καταθέτει όχι μόνο την κρατική εισφορά, αλλά και την εργοδοτική (Αφού είναι συγχρόνως και εργοδότης).

Στον ιδιωτικό τομέα τα πράγματα ήταν πολύ πιο ξεκάθαρα. Οι εισφορές εργαζομένων και εργοδοτών (όσοι από αυτούς πλήρωναν!) δίνονταν ως φρέσκο και σχεδόν άτοκο χρήμα σε βιομήχανους, εφοπλιστές μεγαλοεργοδότες «επενδυτές» κλπ!!!

Μετά το κλέψιμο των εισφορών, ερχόταν το κράτος κάθε χρονιά και «επιχορηγούσε» την καταβολή των συντάξεων καθορίζοντας το θεσμικό πλαίσιο καθώς και το ύψος τους. Αυτό προπαγανδιστικά παρουσιαζόταν ως έλλειμμα που κάθε φορά καλυπτόταν από το «φιλεύσπλαχνο» κράτος!!!

Με τις κοινωνικές και πολιτικές αλλαγές και καταρρεύσεις, στις αρχές της 10 ετιας του 90, και την υποχώρηση του παγκόσμιου αλλά και εσωτερικού εργατικού κινήματος, ξεκίνησε η κατεδάφιση όλων των λαϊκών κατακτήσεων ασφαλώς και της δημόσιας κοινωνικής ασφάλισης.

Έκτοτε δε σταμάτησαν ούτε στιγμή οι επιθέσεις ενάντια στην Κοινωνική ασφάλιση, ανεξάρτητα από την απόχρωση των εκάστοτε κυβερνήσεων, που η έντασή τους καθοριζόταν και από το μέγεθος των αντιστάσεων και λαϊκών κινητοποιήσεων που συναντούσε η πολιτική της εκάστοτε κυβέρνησης. Πχ νόμοι Γιαννίτση, Ρέππα, Πετραλιά, Λομβέρδου κλπ

Δραματική ήταν η απαξίωση και κατάρρευση του συστήματος τη τελευταία μνημονιακή 10ετία. Στο διάστημα αυτό αφαιρέθηκαν πάνω από 65 δισεκατομμύρια ευρώ από τις τσέπες των συνταξιούχων και πήγαν (πέταξαν) !! ….. για την αποπληρωμή των δανείων και του χρέους.

Η ταφόπλακα εκτιμώ ότι προτιμούσαν οι «Θεσμοί» να μπει από το χέρι Κυβέρνησης της «αριστεράς» πράγμα που δυστυχώς επιτεύχθηκε και έτσι ψηφίστηκε από την Κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ ο νόμος Κατρούγκαλου!

Οι ανατροπές που επιβλήθηκαν από το νόμο Κατρούγκαλου παραμένουν σε ισχύ, εφαρμόζονται και διευρύνονται από την κυβέρνηση της ΝΔ, επιβεβαιώνοντας ότι ο νόμος αυτός ήταν και ο καλύτερος “χορηγός” της ολοκληρωτικής και τελειωτικής απαξίωσης κάθε τι Δημόσιου και αναδιανεμητικού στοιχείου του ασφαλιστικού συστήματος.

Μερικές διαπιστώσεις – εκτιμήσεις:

Η παραχώρηση αποθεματικών των ταμείων σε ιδιώτες αλλά και στις κρατικές τράπεζες για τη διαχείριση και το τζογάρισμά τους …είναι μαθηματικά αποδεδειγμένο ότι αποβαίνει προς όφελος αυτού που του δανείζεις τα λεφτά σου και εσύ στην καλύτερη περίπτωση θα πάρεις ψίχουλα και στη χειρότερη θα τα χάσεις όλα !!

Στη χώρα μας, όμως, συνέβη και το πιο σπάνιο γεγονός, όπως μας παραμύθιασαν! Να «πτωχεύσει» το κράτος !! Άρα ούτε αυτό μπορεί να σου διασφαλίσει τα χρήματα που του

δίνεις να τα διαχειριστεί!! (Βλέπε μικροομολογιούχοι, αποθεματικά ταμείων, PSI κλπ) Ένα γεγονός που προπαγανδιστικά χρησιμοποιείται για να ταυτίσει την πτώχευση της κάθε Tomas-Cook με τη πιθανότητα πτώχευσης ενός κράτους!

Δυστυχώς η πραγματικότητα μας ξεπερνά και επιβεβαιώνει ότι έχουν πλέον ξεπεραστεί σταθερές του ίδιου του συστήματος, όπως η προστασία των καταθέσεων στις τράπεζες, η διασφάλιση των κρατικών ομολόγων, η εγγύηση των συντάξεων, η προστασία της κατοικίας κλπ, γιατί στις σημερινές συνθήκες όχι μόνο δεν τις έχει ανάγκη αλλά του είναι και εμπόδια στη λειτουργία του.

Δεν έγινε αντιληπτό ότι το σύστημα έκανε ένα τεράστιο άλμα προς τα εμπρός, χωρίς να υπολογίσει ούτε τις εσωτερικές του αντιδράσεις. Δηλαδή στην ουσία μετέτρεψε την υποτιθέμενη ανταποδοτικότητα των εισφορών για συντάξεις σε δημοσιονομική δαπάνη ! Και έτσι στην ουσία ταύτισε τις εισφορές με τους φόρους. Είναι δε γνωστό ότι στους φόρους ισχύει η μη ανταποδοτικότητα. Παίρνω όσα θέλω από όποιους θέλω και τα δίνω όπου θέλω.

Προσοχή. Ούτε εμείς όμως θα πρέπει να υποστηρίζουμε γενικά και αόριστα την ανταποδοτικότητα, γιατί έτσι στην ουσία προπαγανδίζουμε την εξατομίκευση. Αντίθετα εκτιμάμε ότι δεν είναι οι ατομικές εισφορές που καθορίζουν τη συνταξιοδοτική δυνατότητα μιας χώρας, αλλά οι πολιτικές προτεραιότητες στην αναδιανομή του παραγόμενου πλούτου.

Και για να μην έχουμε καμιά παρεξήγηση. Το πόσος πλούτος παράγεται σε μια χώρα δεν μπορεί να είναι για μας το μόνο κριτήριο, αν δεν εξετάζεται ποιος τον παράγει, πως παράγεται και ποιος τον εκμεταλλεύεται ή τον καρπώνεται.

Μπορεί για τους νεοφιλελεύθερους οι συνταξιοδοτικές δαπάνες να είναι καταναλωτικές, άρα πρέπει να τις περικόψουμε και να δώσουμε το πλεόνασμα που θα εξοικονομηθεί, για να γίνουν επενδύσεις. Μπορεί για τους σοσιαλδημοκράτες οι συνταξιοδοτικές δαπάνες να μην είναι ούτε καταναλωτικές, ούτε επενδυτικές, αλλά, όπως τις ονομάζουν, αναπαραγωγικές. Όμως μια είναι η αλήθεια. **Η συνταξιοδοτική υποχρέωση του κράτους δεν είναι τίποτε άλλο παρά η επιστροφή ενός μέρους της υπεραξίας που καρπώθηκε όλα αυτά τα χρόνια από την εργασία, γιατί ο μισθός που έπαιρνε σαν εργαζόμενος αποτελούσε κομμάτι του μισθού που έπρεπε να παίρνει και για το χρόνο που είναι άνεργος, εκπαιδευόμενος, άρρωστος ή συνταξιούχος**!

Εκτιμώ λοιπόν ότι δεν πρέπει να μπαίνουμε στην παραπλανητική διαμάχη αν μια κυβέρνηση τις συνταξιοδοτικές δαπάνες τις θεωρεί δημοσιονομικό ή εργατικό κόστος. Ούτε θα

μπορέσουμε να βρούμε άκρη με το αν η νοητή κεφαλαιοποίηση, ή η κεφαλαιοποιημένη, ή η ανταποδοτική, ή η αναδιανεμητική με ρήτρα μηδενικού ελλείμματος είναι η καλύτερη λύση.

Με αφορμή το αντικειμενικό γεγονός ότι τα ταμεία συνεχώς χάνουν έσοδα παίζεται το παιχνίδι της κότας με το αυγό. Με 500.000 νέους στο εξωτερικό, με 1.300.000 ανέργους, με μισθούς πείνας, με μερική και ελαστική απασχόληση, με κατάργηση των κοινωνικών πόρων σε αυτά, με αποχώρηση του κράτους από την υποχρέωση να συμμετέχει, με την περικοπή των εισφορών των εργοδοτών, με τις αρπαχτές, δεν περίμενε κανείς βέβαια να έχουν. Κάνουν σαν τον πατροκτόνο που ζητάει από το δικαστή να τον λυπηθεί, γιατί έμεινε … ορφανός!

Μας κοροϊδεύουν ξεδιάντροπα αυτοί που ενώ διαμαρτύρονται από τη μια ότι είναι άδικο να υπάρχουν δυο ειδών συνταξιούχοι και από την άλλη είναι οι ίδιοι που δημιουργούν δυο κατηγορίες συνταξιούχων στα επικουρικά!

Υπογραμμίζουμε ότι η βάση της κατακτημένης με αγώνες αναδιανεμητικής αρχής περιλάμβανε ότι το κράτος ήταν υποχρεωμένο να εγγυηθεί και να καταβάλει στους συνταξιούχους σύνταξη με βάση την ισότητα εισοδήματος εργαζομένων – συνταξιούχων! ***Επομένως είτε είχαν πόρους τα ταμεία ή είχαν καταληστευτεί, η σύνταξη έπρεπε να καταβληθεί και μάλιστα στο ανάλογο ύψος με τον τελευταίο μισθό του εργαζομένου που περνούσε σε συνταξιοδοτικό καθεστώς***.

Θα επαναλάβουμε ότι οι μνημονικές κυβερνήσεις επέβαλαν **από το 2010 μέχρι σήμερα είκοσι επτά διαδοχικές μειώσεις (45%) των συντάξεων, προκειμένου όπως λένε, ο δείκτης «συνταξιοδοτικές δαπάνες προς ΑΕΠ» να διαμορφωθεί στο ανώτερο όριο (16% του ΑΕΠ) μέχρι το 2060**.

Σήμερα *ο Παγκοσμιοποιημένος Καπιταλισμός και οι εκπρόσωποί του είτε στην ΕΕ, είτε στο ΔΝΤ, είτε στην Ελληνική κυβέρνηση*, σαν άμεσο και πρώτο στόχο έχουν να τελειώσουν με τις υποχρεώσεις κράτους και εργοδοτών προς τους ασφαλισμένους. Να φορτώσουν στο μέγιστο δυνατό, αν όχι όλη, την ευθύνη και το κόστος αναπαραγωγής της εργατικής δύναμης (παιδεία, υγεία, ασφάλιση) στην ίδια τη σύγχρονη εργατική τάξη.

Άρα κουβέντες και διαμάχες για το αν το ΑΕΠ μέχρι το2036 θα μεταβάλλεται κατά τόσο, ή ότι η ανάπτυξη ετησίως θα είναι τόσο, ή ότι η ανεργία θα μειωθεί κατά τόσο, ή ότι ο πληθωρισμός θα είναι τόσο και το προσδόκιμο ζωής θα είναι τόσο, είναι κουβέντες μεταξύ των επιτελείων των αστικών κομμάτων, του αστικοποιημένου συνδικαλισμού και των

ερευνητικών κέντρων του που χρηματοδοτούνται από την ΕΕ και τα αντίστοιχα παράκεντρα.

Αυτοί που δεν μπορούν να σχεδιάσουν ούτε σε βάθος 2ετίας, αυτοί που προσκυνάνε και εφαρμόζουν ασυζητητί τις προτάσεις των δανειστών, μας παρουσιάζουν τα αποτελέσματα της μελέτης τους για το τι θα γίνει το 2060 και μάλιστα επικαλούνται την επιστημοσύνη κάποιων αριστερών πανεπιστημιακών που παρασιτούν στα μελετητικά κέντρα και Πολύκεντρα ΓΣΕΕ και ΑΔΕΔΥ!!!!

Αν κάποιοι όμως νομίζουν ότι είναι απλό και εύκολο να καταλάβουν οι εργαζόμενοι το τι τους περιμένει, κάνουν μεγάλο λάθος.

Όταν φτάνει το ΕΦΑΠΑΞ να είναι απλώς ανταποδοτικό, δηλαδή ότι σου έχουν κρατήσει αυτό και μόνο να πάρεις πίσω και μάλιστα σε μια εποχή αρνητικών επιτοκίων τι περιμένετε να απαντήσουν οι εργαζόμενοι στο ερώτημα : Θέλετε να σας κρατάμε κάθε μήνα για το εφάπαξ που θα πάρετε πίσω, όταν βγείτε στη σύνταξη ή να σταματήσουμε την κράτηση με αποτέλεσμα να αυξηθεί ο μισθός σας από σήμερα; ;

Το ίδιο ακριβώς θα συμβεί και με την επικουρική σύνταξη. Η πρόταση της σημερινής Κυβέρνησης είναι να παραμείνει αυτή υποχρεωτική και στο κράτος, όμως το κράτος θα δημιουργήσει ένα κρατικό επενδυτικό φορέα που θα δανείζει (επενδύει) τα λεφτά σε ιδιωτικά fans. Εσυ θα έχεις να διαλέξεις ανάμεσα σε χαμηλού, μεσαίου ή υψηλού ρίσκου επενδυτικά κεφάλαια. Βέβαια ανάλογες θα είναι και οι κρατήσεις σου. Θα σου τάζουν έτσι τις ανάλογες αποδόσεις, με τις υψηλότερες προφανώς στα μεγάλου ρίσκου, αλλά και με τον κίνδυνο να τα χάσεις όλα!!

Είναι σχεδόν βέβαιο ότι οι νέοι εργαζόμενοι θα επιλέξουν μαζικά την ιδιωτική ασφάλιση, αφού η έννοια της σύνταξης και της δημόσιας Κοινωνικής Ασφάλισης είναι έγκαιρα «κακοποιημένη».

Για τους σημερινούς εν ενεργεία ασφαλισμένους και συνταξιούχους, οι συντάξεις τους θα εξαρτώνται και θα διαμορφώνονται με βάση τις συνεχώς φθίνουσες ασφαλιστικές εισφορές των «παλαιών» και την ελεημοσύνη της εκάστοτε κυβέρνησης μέσω του κρατικού προϋπολογισμού.

Τα 6 δις των αποθεματικών του ΕΤΕΑΕΠ (Ενιαίο Ταμείο Επικουρικής Ασφάλισης & Εφάπαξ) που υπάρχουν σήμερα- και είναι αποθεματικά από τα ΕΦΑΠΑΞ- θα πάνε σαν ορεκτικό στις ιδιωτικές ασφαλιστικές εταιρείες που θα αναλάβουν να τα διαχειριστούν. Μη μας κάνει

καμιά έκπληξη αν μαζί με αυτά δοθούν και τα 8,8 δις του «μεγάλου» ΑΚΑΓΕ!! (Ειδικός λογαριασμός δημιουργίας αποθεματικών για τις κύριες συντάξεις. Εκεί πηγαίνει η εισφορά αλληλεγγύης που μα κρατούν).

Όσο για τις κύριες συντάξεις : Η κρατική επιχορήγηση 5,5% του ΑΕΠ – 9,1 δισ. ευρώ) του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης, που το 2015 ήταν 10% του ΑΕΠ (18 δις ευρώ), δε θα υφίστανται από 1/1/2026, δεδομένου ότι η κρατική χρηματοδότηση μετά το 2025 θα περιορίζεται στη χρηματοδότηση της εθνικής σύνταξης (384 ευρώ με ασφάλιση 20 ετών και 346 ευρώ με ασφάλιση 15 ετών), η οποία θα ανέρχεται σε 7% του ΑΕΠ (13 δισ. ευρώ περίπου).

Αλλά μη νομίζετε ότι δεν παύουν να παρουσιάζουν και πιο προχωρημένες λύσεις και προτάσεις!

Στη Γαλλία πχ υπάρχει στο τραπέζι με τα συνδικάτα, η πρόταση του Μακρόν που καταργεί το αναδιανεμητικό σύστημα, καταργεί το κεφαλαιοποιητικό ακόμα και το ultra κεφαλαιοποιητικό και προτείνει ένα point –system. Με τις εισφορές θα αγοράζεις βαθμούς και, όποτε θέλεις, ρωτάς σε πόση σύνταξη αυτά αντιστοιχούν. Αν δεν σου αρκούν συνεχίζεις να δουλεύεις ! Υπάρχουν βέβαια πάντα και οι συμβουλές, να φροντίσουμε να αγοράσουμε ένα ακίνητο, ώστε να το νοικιάζουμε συμπληρώνοντας έτσι την προνοιακή εθνική σύνταξη!!

Είναι λογικό αυτά σε εμάς να ακούγονται λίγο ακραία. Αντίθετα θέατρο παίζουν οι θεωρητικοί του συστήματος που προσπαθούν τάχα να ερμηνεύσουν πως γίνεται να αυξάνει η παραγωγικότητα, να αυξάνει η καινοτομία και συγχρόνως να μειώνονται εισοδήματα και συντάξεις και να αυξάνει και η ανεργία;

Αν και δεν είναι σκοπός του άρθρου να περιγράψει το τι και πως πρέπει να κάνουμε το ερώτημα είναι ένα και μοναδικό.

Θα τους το επιτρέψουμε;

Αυτοί ξεκίνησαν την προετοιμασία σταδιακά. Επέλεξαν να διαβρώσουν το μυαλό μας με το φόβο, την ανασφάλεια και την αγωνία. Απευθύνθηκαν σε κάθε κοινωνική δραστηριότητα και χρησιμοποιώντας ωραίες έννοιες όπως ελευθερία, ατομικότητα, πλουραλισμός, ατομική δημιουργία, προσωπική ευθύνη, δικαιωματισμός κλπ προετοίμασαν το μοντέλο ζωής που θα ταίριαζε στις δικές τους ανάγκες για περισσότερο κέρδος και αφαίμαξη υπεραξίας στη σφαίρα της παραγωγής και διανομής της οικονομίας της αγοράς.

Έτσι ακόμα και την τεραστία αύξηση της παραγωγικότητας, που επιφέρουν οι νέες τεχνολογίες, προσπαθούν να την αξιοποιήσουν και να την παρουσιάσουν ως την υπεύθυνη για τη σημερινή δεινή οικονομική θέση των εργαζομένων και συνταξιούχων.

Χρησιμοποιούν ένα πραγματικό γεγονός αδιαφορώντας όμως ποιος και με πιο τρόπο καρπώνεται τα οφέλη από την αύξηση της παραγωγικότητας. Αντίθετα χρεώνουν την ανάγκη για τη διατήρηση του ποσοστού κέρδους από την αναγκαστική αλλαγή της οργανικής σύνθεσης του κεφαλαίου που δαπανούν για τους εργαζόμενους !!

Μπορεί να μην είμαστε στην εποχή των Λουδιτών εργατών (στην Αγγλία, αρχές του 19ου αι.) που έσπαγαν τις μηχανές κατά τη βιομηχανική επανάσταση, γιατί τις θεωρούσαν υπεύθυνες για την ανεργία τους, ούτε θα επιτεθούμε σήμερα στα ρομπότ των παραγωγικών μονάδων. Όμως έχουμε αφήσει πολύ θολό τοπίο, όταν δεν αποκαλύπτουμε τους πραγματικά υπεύθυνους για την ανεργία, τη μερική και ελαστική απασχόληση, τους μισθούς πείνας, τις συντάξεις φιλοδωρήματα κλπ και στεκόμαστε μόνο διαχειριστικά σε επιμέρους διεκδικήσεις.

Εκτός, βέβαια, από όλους αυτούς που μας προτείνουν την επιστροφή και αποδοχή ενός σύγχρονου μεσαίωνα για τη συντριπτική πλειοψηφία των εργαζομένων (βλέπε και τα πάμπολλα έργα επιστημονικής φαντασίας με τις περιφραγμένες εκτάσεις γύρω από πόλεις ή ολόκληρες χώρες), **εμφανίζονται πάντα και οι γνωστοί πονηρούληδες: Οι «τζαμπατζήδες» των 3ων και 4ων δρόμων σε κάθε πρόβλημα. Καλλιεργούν ψεύτικες ελπίδες και αυταπάτες για την κοινωνική συμμαχία και διαδίδουν ότι κεφάλαιο και εργασία μπορούν να ειρηνεύσουν, γιατί έχουν, κοινά συμφέροντα, ώστε να οδηγηθούμε στο γνωστό Win –win**.

Έτσι ή αλλιώς η ιστορία επιβεβαιώνεται: Αν δεν ερμηνεύσουμε με νέους όρους την πραγματικότητα και δεν οργανώσουμε την αντίσταση και την ανατροπή αυτών των πολιτικών, τότε ο 21ος αιώνας θα είναι ένας αιώνας χωρίς ουσιαστικά εργασία και χωρίς κανένα κοινωνικό δικαίωμα, όχι γιατί θα μας έχουν κατακλύσει τα ρομπότ, αλλά γιατί θα έχουμε μετατραπεί εμείς οι ίδιοι αλλά και τα παιδιά μας σε άψυχα απρόσωπα όντα!

Αθήνα 13/10/2019

Σταύρος Κωστόπουλος, Πρόεδρος ΕΕ της ΠΕΣΕΚ (Πανελλήνια Ένωση Συνταξιούχων Εκπαιδευτικών)